

NATZWEILER BERICHTEN

VAN DE

"STICHTING VRIENDENKRING VAN OUD-NATZWEILERS"

=====
BESTUUR

Voorzitter: Ernst Sillem

Secretaris: R. Schutrup
Tel: 010 – 4622384
E-mail: roelofschutrup@gmail.com

2° secretaris: Mr P.J.Ph. Dietz de Loos
Tel: 070 - 5129263

Penningmeester: M.J. de Loos
Mob: 06-51803406
E-mail: marjolijndeloos@gmail.com

Financieel adviseur: R. Bakels
Tel: 035 - 6936733

Bankrekening stichting:
NL26INGB0000394148

Redactie: N. Planjer & M. de Loos
Tel: 06-24769585
E-mail: nplanjer@hotmail.com

Website: www.Natzweiler.nl
Mail: info@natzweiler.nl

INDEX

	Pag.
1. Bestuur	1
2. Index	2
3. Van de Redactie	3
4. Mededelingen:	
a. bedankjes	4
b. familieberichten	4
c. overige	4
5. Herdenking Kamp Amersfoort	5
6. Geboortedata Oud-Natzweilers	6
7. Jaarlijkse evenementenkalender	7
8. Herdenkingsreis september 2016	8
9. 1WO2	17
10. Uit de krant.....	20
11. Van de Penningmeester	27
11. De Giroloterij & vfonds	27
13 Stichting Cogis	28
14. Colofon	29

VAN DE REDACTIE:

Netwerk Oorlogsbronnen (NOB)

Zoals eerder aangekondigd hierbij meer informatie over het project NOB (Netwerk Oorlogsbronnen). Inmiddels is een eerste stuurgroep vergadering (27 september 2016) geweest met vertegenwoordiging van een aantal organisaties (Kamp Westerbork, Nederlands Rode Kruis, St Vriendenkring Natzweiler/Neuengamme/Dachau, Joods Cultureel Kwartier, Oranjehotel, NIOD, OGS, Nationaal Comité 4 en 5 mei, Kamp Vught en kamp Amersfoort. Het betrof een eerste kennismaking en verkenning hoe ver de verschillende organisaties zijn met digitalisering en de bereidheid om zich aan te sluiten bij één groter platform om (de reis van) nabestaanden beter te kunnen vinden. Afsproken is dat er een stappenplan komt met doelstellingen die nodig zijn om te komen tot verbinding met elkaar een platform. De Oorlogsgravestichting heeft inmiddels de database van de personenportal ontsloten en opengesteld voor kleinere organisaties om hun eigen data te kunnen beheren. Een eerste pilot met Neuengamme is gestart.

Voor meer informatie, ga naar: www.oorlogsgravenstichting.nl.

Het Bestuur

MEDEDELINGEN:

a. bedankjes

b. familieberichten

Jan van Kuik is na de dood van zijn vrouw verhuisd naar:

Verpleeghuis Den Es
Oranjestraat 30
7051 AJ Varsseveld

c. Overige

Geen

HERDENKING KAMP AMERSFOORT 12 NOVEMBER 2016

Beste vrienden en vriendinnen,
Graag wil het bestuur u uitnodigen voor de jaarlijkse herdenking/reünie op zaterdag 12 november 2016 in restaurant “De Soester duinen” te Soest (Soesterbergsestraat 188, 3768 MD Soest).

Het programma ziet er als volgt uit:

09.30 uur	aankomst en ontvangst met koffie
10.30 uur	vertrek met bus naar Nationaal Monument Kamp Amersfoort
11.00 uur	stille tocht naar Stenen man
11.10 uur	herdenking en kranslegging
11.25 uur	ontvangst in bezoekerscentrum door Willemien Meershoek, directeur Nationaal Monument Kamp Amersfoort
12.15 uur	vertrek met bus naar restaurant
12.45 uur	aankomst en lunch
15.00 uur	einde en naar huis

Kosten verbonden aan deze herdenking ten bedrage van € 42,50 gaarne overmaken naar IBAN NL26 INGB 0000 394148 van de Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers, t.n.v. de penningmeester, Amsterdam.

Gaarne uw deelname opgeven vòòr 7 november a.s. bij:

Roelof Schutrup, Secretaris

E-mail: roelofschutrup@gmail.com

GEBORTE DATA OUD-NATZWEILERS

18-05-1922	Skippy	de Vaal
14-07-1923	Ernst	Sillem
06-12-1922	Jan	van Kuik

JAARLIJKSE EVENEMENTENKALENDER 2016

- 9-11 november 2016 Najaarscongres VGCT 50 jaar
- springlevend Veldhoven
- 10-12 november 2016 Annual meeting ISTSS:
Trauma and Public Health Innovative
Technology and Knowledge Dissemination Dallas, Texas
- 17 november 2016 Jaarcongres Participatie en Herstel
Tussen kracht en kwetsbaarheid in de
samenleving Amsterdam
- 23 november 2016 Congres: Behandeling van suïcidaal
gedrag in de praktijk van de GGZ Amersfoort
- 24 november 2016 Van wijk tot wetenschap.
Kenniscongres voor samenwerking in
wetenschappelijk onderzoek in de kinder- en
jeugdpsychiatrie, ontwikkelingspsychologie
en pedagogiek Utrecht
- 25 november 2016 Congres Positieve psychologie in de praktijk Ede
- 5-9 december 2016 IRCT's 10th International Scientific
Symposium: Delivering on the promise of the
right to rehabilitation Mexico City

NATZWEILER HERDENKINGREIS SEPTEMBER 2016

Hieronder volgt een aantal speeches van de aanwezigen op de herdenking van september 2016.

Eric Gerritsen, SG ministerie van VWS

Chers amis, dear friends, ladies and gentlemen,

The Dutch survivors of the Natzweiler-Struthof concentration camp and their friends have asked me to address the Dutch community present here today, so please allow me to continue in Dutch.

Al vele jaren komen wij rond deze tijd hier in de Elzas bijeen om onze mensen te herdenken die in dit concentratiekamp tijdens de Tweede Wereldoorlog gevangen zaten en omkwamen. Enkele overlevenden zijn er nog, er is familie en er zijn vrienden, ook van na-oorlogse generaties. En er zijn ouderen en jongeren die hier uit overtuiging zijn om onze mensen te herdenken.

Wij herdenken onverschrokken Nederlanders die het tijdens het schrikbewind van de Nazi's aandurfdën om in verzet te komen tegen repressie en terreur. Zij toonden grote moed, geïnspireerd door vaderlandsliefde en koningsgezindheid, door politieke opvattingen of religieuze overtuiging, of gewoon door een sterk ontwikkeld gevoel voor rechtvaardigheide, voor wat goed of fout is. Zij vonden elkaar in hun verzet tegen dictatuur en onderdrukking. Velen werden opgepakt door de nazi's en hun handlangers en werden standrechtelijk gefusilleerd, als afschrikwekkend voorbeeld. Maar de nationaalsocialistische inventiviteit ging nog een stap verder in de

terreur. Om de bevolking nog meer te intimideren en verzet de kop in te drukken ging men over tot het spoorloos laten verdwijnen van opgepakte verzetsmensen. Men liet hen opgaan in "Nacht und Nebel," door hun sporen geheel uit te wissen. Hun lot was voor degenen die zij achter moesten laten officieel "onbekend." In werkelijkheid werden zij afgevoerd naar enkele speciale geïsoleerd gelegen "Nacht und Nebel" kampen, waaronder Natzweiler-Struthof. Velen bezweken onder de extreme dwangarbeid die zij moesten verrichten, en als gevolg van ondervoeding, slechte hygiëne, medische experimenten, en mishandeling door kampbeulen. Zelfs hun lot in de kampen werd vaak niet vastgelegd, en van de velen die overleden, werd niet opgetekend waar zij werden begraven. Sommige nabestaanden weten pas sinds kort wat precies met hun verdwenen geliefde is gebeurd hier in Natzweiler, zoals vorig jaar bleek in het geval van de vader van Els Teeuwssen.

Georganiseerde verdwijningen waren ook na de Tweede Wereldoorlog een strategie die door overheden in vele landen werd toegepast om andersdenkenden te bestrijden en verzet van welke aard dan ook de kop in te drukken. De Koude Oorlog en de opkomst van dictatoriale regimes speelden daarin een belangrijke en elkaar versterkende rol. Deze vorm van staatsterreur is vandaag de dag helaas nog niet uitgebannen en blijft onze waakzaamheid eisen. De nationaalsocialistische onderdrukkers van toen hebben hun zin niet gekregen, getuige onze aanwezigheid hier vandaag. Al in 1964

werd de Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers opgericht. Primair doel was en is het eren van de nagedachtenis van de in Natzweiler omgekomen Nederlanders. Dat doen wij nu al jaren, ook vandaag weer. De herdenking van onze mensen uit Natzweiler en andere Nederlandse slachtoffers van de naziterreur zullen we blijven voortzetten, ook als er geen overlevenden meer zijn. Hier in Natzweiler-Struthof in internationaal en nationaal verband, in Kamp Amersfoort en kampen elders in Nederland en Europa, op de erebegraafplaats Loenen, en op de Dam in Amsterdam. Het "Nacht und Nebel" beleid van de onderdrukker is mislukt. Wij zetten onze mensen juist in "de Dag en het Licht," en onze gezamenlijke herinnering houdt hen niet alleen levend, maar hun verzet van toen is ook relevant voor de wereld van vandaag de dag. Ik ben dan ook werkelijk vereerd vandaag tot u te mogen spreken, tot zulke iconische overlevenden als Ernst Sillem en Skippy de Vaal. Wie er vandaag voor het eerst niet meer bij kan zijn is Jaap van Mesdag, Japi voor vrienden. Hij overleed op 23 oktober vorig jaar. Hij was de oudste van de nog overlevenden van Natzweiler-Struthof. Jaap, die voor de oorlog medicijnen studeerde, werd in 1942 opgepakt toen hij probeerde om samen met zijn vriend Ernst Sillem over zee Engeland te bereiken om van daaruit verzet te bieden tegen de bezetters van ons land. Zijn meegenomen trompet redde hen: toen de kano water maakte kon hij alarm slaan, maar bleken de dichtbij zijnde schepen Duitse. Via de kampen in Amersfoort en Vught kwam hij samen met Ernst hier de Elzas terecht. Hij slaagde

er steeds in om zijn trompet mee te nemen, en speelde erop zodat de medegevangenen even op andere gedachten werden gebracht en hun ellende mentaal even konden ontvluchten. Dat deed hij later ook in Dachau. De rode driehoek die hij als politieke gevangene op zijn kleding moest dragen naaide hij na de oorlog in de voering van het deksel van zijn trompetkist. Symbolisch voor zijn verzet tegen dictatuur, maar vooral ook een kostbare herinnering aan zijn gevangenschap, en aan zijn vrienden die omgekomen waren. In een interview (1977) voor een Franse krant benadrukte Jaap dat zijn ervaringen met ontbering en angst hem hebben gesterkt om goed met teleurstellingen om te kunnen gaan omdat hij geleerd heeft te relativeren.

Ernst en Skippy, en alle andere overlevenden van dwangarbeid, vernedering en onmenselijk lijden: jullie zijn een blijvend voorbeeld voor ons allen. Jullie verdwenen tijdelijk als straf vanwege verzetsactiviteiten, hebben groot leed in Natzweiler doorstaan en zullen nooit uit onze nagedachtenis verdwijnen.

Ik dank u voor uw aandacht.

Frits Bron

We zijn hier weer bijeen voor onze jaarlijkse herdenking van diegenen die dit kamp niet hebben overleefd en diegenen die het hebben overleefd, maar niet meer onder ons zijn. Natuurlijk herdenken we niet alleen bij deze jaarlijkse gelegenheid. Ieder jaar zijn we ook bijeen in Amersfoort en ieder van ons heeft waarschijnlijk zijn eigen meer persoonlijke manier van herdenken. Ik herdenk mijn grootvader iedere dag. Dat lijkt overdreven, maar ik heb jaren geleden een roze steen uit de groeve meegenomen en die steen ligt bij ons thuis in de vensterbank. Iedere ochtend als ik de gordijnen open doe pak ik die steen even vast.

Mijn grootvader is in dit kamp overleden op 10 mei 1944. Ik heb hem dus niet gekend. Mijn herdenking is dan ook alleen maar gebaseerd op wat feitenkennis. Hij is op 8 juni 1942 opgepakt in Koudekerke en opgesloten in de gevangenis van Middelburg. Later werd hij overgebracht naar het Oranje hotel en op 17 november 1942 naar kamp Haaren gestuurd samen met andere leden van de verzetsgroep van Hattem. Vervolgens op 12 mei 1943 naar de strafgevangenis te Utrecht voor zijn ID-proces. Na zijn veroordeling overgebracht naar kamp Amersfoort waar hij slechts 14 dagen verbleef om vervolgens op 26 oktober 1943 naar Natzweiler te worden doorgestuurd. Dat weet ik inmiddels allemaal, maar bij het herdenken zou ik graag meer willen weten over wat voor mens hij was. De overlevenden hebben na de oorlog nog hun verhaal kunnen vertellen voor zover ze daartoe bereid waren en hopelijk hebben velen van u een beeld gekregen van het soort mens dat jullie ouder of grootouder was. Ik zou dat ook graag willen. Het beeld completer maken zou voor mij het herdenken zoveel meer waarde geven. Mijn oma en vader hebben mij nooit veel over mijn grootvader verteld en dus is mijn hoop op verhalen uit overlevering gevestigd. Die verhalen zijn veelal beschikbaar bij andere kampbewoners en hun nazaten of ondergebracht in archieven, musea en andere instituten. Zo beschreef Teengs Gerritsen mijn grootvader ten tijde van hun gevangenschap in Natzweiler in het boek "Dood op termijn". Zo beschreef de overlevering dat mijn oma het V-teken maakte toen mijn grootvader werd afgevoerd naar de gevangenis van Middelburg. Toen hem dat werd verteld was zijn reactie dat hij het niet erg verstandig vond, maar dat hij het wel zeer

op prijs stelde dat ze dat had gedaan. Het karakteriseert een beetje de mens die hij was.

Hoe mooi zou het zijn als niet alleen het feitenmateriaal, maar ook dit soort verhalen met elkaar gedeeld zou kunnen worden, want ik ben vast niet de enige die naar dergelijke informatie op zoek is. Deze gedachte is ongeveer een jaar geleden bij een aantal van ons opgekomen. We hebben het idee geventileerd bij diverse instituten en kwamen uiteindelijk uit bij het NIOD dat een vergelijkbaar plan bleek te hebben in de vorm van een personenportal als onderdeel van het project netwerk oorlogsbronnen. Binnenkort vindt de eerste verkennende vergadering van een stuurgroep plaats. Wij mogen namens de Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers en een aantal andere vriendenkringen deel uitmaken van die stuurgroep. Het einddoel moet simpel gezegd een website zijn waarbij je door het intikken van een naam of een ander selectie criterium direct bij de informatie terechtkomt die met die naam of het selectie criterium verbonden is. Alle informatie. Of, voor zover niet gedigitaliseerd, de contactgegevens van het instituut waar de informatie beschikbaar is. Geen zoektochten meer op allerlei verschillende websites. Voor iedereen toegankelijk en waar iedereen ook de informatie, die in zijn of haar persoonlijke bezit is, kwijt kan. Zo deel je alle informatie met iedereen. Zo krijgt iedereen een zo compleet mogelijk beeld van zijn of haar ouder of grootouder. Het zou iets toevoegen aan het herdenken. Het zou in ieder geval iets toevoegen aan mijn herdenken. Begrijp me niet verkeerd, ook het gezamenlijk herdenken hier met jullie heeft een grote toegevoegde waarde, maar het kan nog completer. Het gaat tijd kosten, maar als we zover zijn dan zal er zo weinig mogelijk informatie verloren zijn gegaan over de inzet van onze ouders of grootouders voor Nederland en voor hun medemens en dat verdienen diegenen die wij herdenken.

Jaap van Mesdag:

My uncle, Geert Jaap Gilles van Mesdag, known to his many, many friends as, 'Jaap', or, 'Japie' survived this camp. Unlike the thousands who ended up where we are standing now. Jaap was peacefully reunited with them in October of last year.

Jaap put his survival down to the fact that he was small. He needed less food. And he could more easily make sure he didn't stand out. In the camp it wasn't good to draw attention to yourself.

So that was the physical side. But what about the mental side?

A concentration camp in wartime is very different to serving a prison sentence in peacetime. In a prison, you know exactly how long you're in for. You know exactly where the point of freedom is and all you need to do is head for that. If you're good, you might even get out earlier. In a concentration camp in wartime, you have no idea how long you're going to be there. And what if your captors win the war? What will happen then? Will you all be slaughtered? Or are you destined rot and die in this place?

How can you keep going when your fate is unknown? Jaap told me that you could see people giving up hope. You'd see it in their eyes. Within three days, they'd be dead.

The Austrian psychiatrist and Auschwitz survivor, Viktor Frankl said, "Even in the most absurd, painful and dehumanised situation, life has potential meaning. And therefore, even suffering is meaningful."

A candle has to burn to give light.

Perhaps we can better get an understanding of Frankl's words by me relating a story that Jaap used to like to tell. (I know some of you already know this tale.) What I love about this story is that it is about a very small thing, in an intimate setting, but the metaphor is huge.

One day, here in Natzweiler, Jaap found a pea in his soup. He said that in all the years in all the camps, it was the only pea he ever found in his soup. His first thought was to share his good fortune with his buddy sitting next to him. But then came the problem of how to cut the pea in half. There were obviously

no knives in the camp, only a blunt spoon. Between the two of them, they decided to draw lots so that one of them would split the pea in half and the other would have first choice of which half to eat.

Now, I don't know who cut and who chose, but I bet whoever did the cutting couldn't do it straight down the middle. And I also bet that whoever did the choosing, gave the bigger half to the other.

This simple act of kindness and generosity brought humanity to a dehumanised world. We can gain so much by giving.

Of course, at that time there were millions of other souls in camps all over Europe who had the choice of survival taken from them.

Viktor Frankl also said that we cannot compare suffering. Only the detainees here today know what it was like to be here. The rest of us can only try to imagine. But we all do suffer in our own ways in our lives and I'm sure the detainees here today would be the first to understand that.

Whenever I've come up against something really difficult, I remember the story of the pea.

Because even when there is little hope, there is always love.

I'd like to end with a poem. It's by an American author called Cheryl Strayed who was born long after the war. I don't think it has anything to do with The Holocaust or concentration camps, but it connects with me. I hope it does with you too.

Nobody will protect you from suffering.
You can't cry it away.
Or walk it away.
Or punch it away.
Or even therapy it away.

It's just there and you have to survive it.

You have to endure it.
You have to live through it
and move on and be better for it

and run as far as you can
in the direction of your of
best and happiest dreams
across the bridge that was
built by your own
desire to heal.

1WO2

Naar aanleiding van de conferentie van 1WO2 georganiseerd door de werkgroep 1WO2 vanuit het COGIS op 14 mei jl., heeft zaterdag 24 september de eerste bijeenkomst plaatsgevonden van het Netwerk 1WO2 in Diemen. Er waren gemiddeld 40 deelnemers aanwezig van zowel Vriendenkringen uit Europa, Nederlands-Indië en ook het Caraïbisch gebied om elkaar beter te leren kennen en te netwerken. Marjolijn de Loos, Frits Bron en Nicole Planjer waren aanwezig. Hieronder volgt de toelichting.

Netwerk 1WO2

De sporen, trauma's en gevolgen van de Tweede Wereldoorlog zijn nog altijd aanwezig in onze samenleving. Het massale geweld van de oorlog, de vervolgingen en de schendingen van de democratische rechtstaat hebben diepe wonden geslagen die generaties lang doorwerken. Nog

altijd is er een groot aantal vrijwilligersorganisaties van oorlogsslachtoffers actief, elk met hun eigen achtergrond, die het belangrijk vindt om uit te dragen: dit nooit weer. Die boodschap willen we ook in de toekomst uit blijven dragen. De oprichting van de Werkgroep 1WO2 vloeide voort uit die wens. De Werkgroep is een samenwerkingsverband van vrijwilligersorganisaties van oorlogsgetroffenen die inhoudelijk ondersteund wordt door enkele professionele organisaties. Doel is te komen tot een duurzame verbinding tussen de vrijwilligersorganisaties die gericht zijn op de Tweede Wereldoorlog in Europa en Azië. De Werkgroep streeft ernaar een digitaal en fysiek netwerk te realiseren voor - en van vrijwilligersorganisaties.

Nederland kent inmiddels ruim zeventig jaar vrede. Dat lijkt wellicht een vanzelfsprekendheid, maar is het zeker niet. De vele oorlogen die de afgelopen decennia hebben plaatsgevonden in de rest van de wereld zijn daarvoor het bewijs. Bovendien is ons land op allerlei terreinen betrokken bij de wereld om ons heen, ook bij gewelddadige conflicten en dat is niet zonder risico. Onze missie is daarom onverminderd actueel. Het blijft van belang om de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend te houden en in ons collectief geheugen te verankeren. Het ritueel van herdenken helpt daarbij. Het geeft structuur, richting en samenhang voor de samenleving en vormt het ankerpunt voor bewustwording, historisch besef en actief burgerschap.

Het Nederlandse herdenkingslandschap bestaat uit vele tientallen herdenkingen, verspreid over het land en over het jaar. Als sprekend

voorbeeld geldt dat 5 mei als viering van de bevrijding elk jaar een gevoelig moment is voor vele Indische Nederlanders. Voor hen was bevrijding op 5 mei in 1945 immers nog heel ver weg. De Tweede Wereldoorlog eindigde officieel pas op 15 augustus 1945, en zelfs toen was in het naoorlogse Indië van bevrijding nauwelijks sprake. De wereldwijde oorlog heeft in Europa, Azië, op de wereldzeeën en in de West honderdduizenden Nederlandse slachtoffers gemaakt. Dat levert vele verschillende oorlogsverhalen, perspectieven en herinneringen op, over één en dezelfde oorlog. Herdenken is dan ook niet vast te pinnen op één plek of datum.

Hoewel de eerste generatie oorlogsslachtoffers in aantal steeds kleiner wordt, is de oorlog in vele duizenden Nederlandse families nog altijd aanwezig, want oorlogsleed werkt generaties lang door. Deze persoonlijke betrokkenheid is kenmerkend voor de tientallen herdenkingen die Nederland jaarlijks kent. Het vormt de motivatie voor vele vrijwilligers die een ongekennde inzet en belangeloze betrokkenheid laten zien bij het organiseren van deze herdenkingen. Gezamenlijk vormen deze vrijwilligers een groot officieus netwerk, dat bestaat buiten de grote professionele instellingen om. Die inzet werkt aanstekelijk. De belangstelling voor herdenkingen neemt nog altijd toe en inspireert ook nieuwe generaties tot deelname. Toch zijn er evidente bedreigingen voor de toekomst van dit levendige herdenkingslandschap.

Publieke en private financiers trekken zich steeds meer terug op de grote gevestigde instellingen. Dat legt nog meer druk op de vrijwilligersorganisaties, die door participatie van burgers juist essentieel zijn voor de pluriformiteit van herdenken. Bovendien zal het onvermijdelijke wegvallen van de eerste generatie, de betrokkenheid van nieuwe generaties steeds belangrijker maken. Vaak zijn herdenkingen namelijk jarenlang gevormd en afgestemd op de aanwezigheid van de eerste generatie. De nieuwe generaties zullen zich de gegroeide rituelen eigen moeten maken, maar daar ook op hun eigen manier vorm en richting aan moeten kunnen geven. Onderling overleg en afstemming tussen de verschillende generaties, nu het nog kan, is daarbij van wezenlijk belang.

Ook is het een uitdaging bruggen te blijven slaan naar het brede publiek, zonder dat het verhaal te algemeen wordt en daarmee de afstand te groot. De persoonlijke relatie die mensen hebben met de Tweede Wereldoorlog geeft kracht aan het herdenken en daarom is het maken van een persoonlijke vertaalslag naar nieuwe generaties en het brede publiek van groot belang. De specifieke verhalen die in de verschillende herdenkingen centraal staan, dragen hiertoe bij. Ze maken dat de geschiedenis dichtbij blijft.

Continuïteit van vrijwilligersorganisaties is in het algemeen een zorg. Een vrijwilligersorganisatie is zo sterk als de inzet die vrijwilligers kunnen opbrengen. Die inzet fluctueert en is vaak afhankelijk van sleutelfiguren. Dat maakt veel herdenkingen kwetsbaar. Iedere steun, of ondersteuning, is daarom welkom. In de eerste plaats van andere vrijwilligersorganisaties met dezelfde missie. Dwars door alle verschillen heen. Wederzijdse hulp, advies en samenwerking tussen organisaties onderling ligt voor de hand, maar is zeker nog niet gebruikelijk.

De duurzaamheid van het herdenken van de Tweede Wereldoorlog zal afhankelijk zijn van het vermogen om mee te bewegen en aan te passen aan de behoeftes van nieuwe generaties. Veranderingen in het kader van herdenken zijn niet nieuw. De afgelopen zeventig jaar is er al veel veranderd. Ook hierin kunnen organisaties van elkaar leren. Bijvoorbeeld ten aanzien van het betrekken van nieuwe generaties bij vrijwilligersactiviteiten en ook de kunst om hen te binden. Een gemeenschappelijk Netwerk 1WO2 zou daartoe een belangrijke stap kunnen zijn.

Het op te richten Netwerk 1WO2 wil bijdragen aan een duurzame verbinding en versterking van alle herdenkingen van de Tweede Wereldoorlog in Nederland, onder het motto: eenheid in verscheidenheid. Het is geen nieuwe koepelorganisatie, niet weer een extra loket of een politiek bestuurlijk orgaan. De verschillende herdenkingen blijven zelfstandig en kunnen zich vrijblijvend via het Netwerk 1WO2 onderling verbinden en versterken. Het is een 'netwerk' van vrijwilligersorganisaties, een 'platform' voor informatie en uitwisseling van ervaringen van - en voor aangesloten organisaties. Netwerk 1WO2 wil het mogelijk maken ervaringen te delen, nieuwe vormen te verkennen en uit te wisselen. Dat kan betrekking hebben op het organiseren van herdenkingen, rituelen en het werven van jongeren. Netwerk 1WO2 als actief en duurzaam netwerk voor vrijwilligers met verschillende oorlogsverhalen, maar met één en dezelfde missie: dit nooit weer.

Meer informatie is te vinden op: www.cogis.nl.

UIT DE KRANT/VAN DE PERS.....

Onderstaande berichten zijn van het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

Nationale Herdenking 2016

Waardige herdenking met persoonlijke insteek

4 mei 2016, Amsterdam

“Er zijn zoveel verhalen. Ze roepen veel verdriet op. En we kunnen er ook veel van leren.” zei Ahmed Aboutaleb vanavond tijdens de Nationale Herdenking op de Dam. De burgemeester van Rotterdam woonde als kind in een klein dorp in Marokko. Pas toen hij naar de middelbare school ging, leerde hij wat ‘oorlog’ was. Zijn eerste 4 mei in Nederland herinnert hij zich nog heel goed, hij was toen zestien jaar. De vlaggen die halfstok hingen, het verdriet en de twee minuten stilte hebben diepe indruk op hem gemaakt.

Ahmed Aboutaleb sprak 4 mei meer dan 20.000 toeschouwers op de Dam toe. Het deed hem goed zoveel kinderen te zien. Het is belangrijk dat juist zij de verhalen van vroeger horen. “Verhalen van overlevenden, ooggetuigen en nabestaanden. We zijn dat aan hen verplicht.” aldus Aboutaleb.

Sterre Wolthers uit Haren droeg haar gedicht *Monument* voor. "De oorlog heeft bij veel mensen een grote rol in hun leven gespeeld. Dat geldt ook voor mijn grootouders en daarmee eigenlijk ook voor mij."

Ter nagedachtenis aan allen die zijn omgekomen hebben koning Willem-Alexander en koningin Máxima een krans gelegd bij het Nationaal Monument op de Dam. Aansluitend zijn vijf kransen gelegd door vertegenwoordigers van de eerste generatie oorlogsgetroffenen, de militairen en het Koopvaardijpersoneel. Om meer verbinding te maken tussen de generaties hebben de tweede en derde generaties namens de eerste generatie de kransen gelegd. De kransleggers hebben op groot scherm aangegeven waarom zij op de Dam aanwezig zijn. Daarna legden vertegenwoordigers van de Staten-Generaal, de Rijksministerraad, de gehele krijgsmacht en de gemeente Amsterdam een krans.

Herdenkingsbijeenkomst in De Nieuwe Kerk

Voorafgaand aan de herdenking op de Dam vond in De Nieuwe Kerk een herdenkingsbijeenkomst plaats met eerste generatie oorlogsgetroffenen.

Hella de Jonge deelde haar geschiedenis in de 4 mei-voordracht *We hebben de doden nooit kunnen begraven*. In haar 4 mei-voordracht vertelt Hella de Jonge hoe de beschadigingen van haar ouders die de Tweede Wereldoorlog meemaakten, haarzelf ook hebben beïnvloed. “Ik ben tweede generatie, al noem ik mezelf geen slachtoffer. Toch sta je anders in het leven dan iemand die niet zo’n beladen achtergrond heeft”, zegt Hella. De Jonge vertelde in haar voordracht hoe ze enkele jaren geleden op zoek ging naar haar familieverleden. Deze zoektocht raakte Hella diep. Ze ging in gesprek met haar vader en tijdens een van deze gesprekken toont hij het enige tastbare dat hij nog heeft van zijn zusje Rebecca: een poesiealbum. Jarenlang lag het album goed opgeborgen. In 1941 schreef zijn toen 10-jarige zusje Rebecca in 1941: *Ver geet mij niet*. In 2014, op de begrafenis van Hella’s kleindochter, huilde Hella’s vader en zei: “Nu pas voel ik wat het is iemand van de familie te begraven.” De Jonge sloot haar 4 mei-voordracht af met de woorden: “Vergeet ze niet”.

Het Radio Filharmonisch Orkest verzorgde de muziek. Naast het orkest traden Hadewych Minis en Paul de Munnik op en maakte *De Nieuwe Held* van Ali B onderdeel uit van het programma. Muziek die zorgt voor de verbinding tussen de herdenking vandaag en de viering morgen. Zowel het Radio Filharmonisch Orkest als Hadewych Minis, Paul de Munnik en Ali B verzorgen het 5-mei concert.

Het 5 mei-concert op de Amstel vormde de afsluiting van twee bijzondere dagen: de herdenking op 4 mei en het vieren van de Bevrijding en de vrijheid op 5 mei. Dagen die nauw met elkaar verbonden zijn, want vieren heeft vooral betekenis als je weet wat op 4 mei herdacht wordt. Het Radio Filharmonisch Orkest – opgericht in 1945 - verzorgde dit jaar het 5-mei concert. Onder leiding van dirigent Markus Stenz en samen met Ali B, Hadewych Minis, Paul de Munnik en de cast van de musical *De Tweeling* verzorgde het orkest dit feestelijke concert. Een concert dat meer is dan een mooi decor en mooi geluid. Vooral in deze tijd die laat zien hoe kwetsbaar en kostbaar onze vrijheid is. In *Nieuwe Held* van Ali B verbindt hij 4 en 5 mei muzikaal en geeft weer hoe hij vrijheid doorgeeft door te zingen Ik ben je stem, ik spreek je woord zodat iedereen het hoort.

Op de 5 mei-lezing en 5 mei-kinderlezing sprak Thomas Erdbrink tijdens het tv-programma Nationale Viering Bevrijding 2016 van de NOS de 5 mei-lezing 2016 uit. Het was een vurig betoog voor vrijheid en hij benoemde dat argwaan de grens tussen vriend en vijand kan vervagen als je niet in volledige vrijheid leeft. Hij benoemde de schoonheid van Nederland juist door het zoeken naar

een compromis. Ook dat is vrijheid; meedoen en kunnen zeggen wat je wil. "Dat iedereen het recht heeft om als individu te worden behandeld en niet wordt weggezet als een groep. Dat is moeilijk, fragiel en lukt ons nooit helemaal. Maar lukt dat niet, dan verliezen we juist die vrijheid die we zo hartstochtelijk proberen te beschermen." besluit hij.

Ook was er dit jaar weer een kinderlezing: ditmaal door de 10-jarige Sarah Fawwaz uit Oude Pekela in de provincie Groningen. Ze vertelde het publiek over haar familie en de vader van haar opa. Centraal in haar lezing stond liefde; zonder liefde geen vrijheid. De lezingen:

<http://www.4en5mei.nl/herdenken-en-vieren/vieren/5-mei-lezing>.

Met het ontsteken van het Bevrijdingsvuur op het Bevrijdingsfestival in Groningen gaf minister-president Mark Rutte het officiële startsein voor de veertien Bevrijdingsfestivals. In een toespraak voorafgaande aan de ontsteking deelde Rutte zijn vrijheidswens met het publiek. Op een wensvlinder schreef hij: "Vrijheid is kunnen zijn wie je bent." Hij zei ook dat het bijzonder is vandaag in Groningen te zijn. Want in Pekela in Groningen begon in 1941 de communistische opstand. De communisten waren belangrijk voor het verzet en werden ook op verschrikkelijke wijze door de Duitsers vervolgd.

Bevrijdingsfestivals vierden naar verwachting meer dan een miljoen Nederlanders dat we 71 jaar geleden bevrijd zijn en sindsdien in Nederland in vrijheid kunnen leven. Alle festiviteiten op Bevrijdingsdag waren drukbezocht. Met naar verwachting meer dan 1 miljoen bezoekers is op deze zonovergoten dag zeer waarschijnlijk het record van 950.000 bezoekers verbroken. De Ambassadeurs van de Vrijheid Sunnery James & Ryan Marciano, Nielson en Kovacs vlogen in een helikopter langs de festivals om op te treden. Voor meer informatie zie www.bevrijdingsfestivals.nl.

Tijdscapsule Nazi-Duitsland na 82 jaar opgegraven

Bron: <http://nos.nl/artikel/2133297-tijdscapsule-nazi-duitsland-na-82-jaar-opgegraven.html>

Foto's van Hitler, oude kranten, munten en boeken uit nazi-Duitsland: Poolse onderzoekers hebben een tijdscapsule opgegraven. In de stad Zlocieniec werd de capsule vorige week na 82 jaar naar boven gehaald en geopend.

Bij het openen van de cilinder werden oude foto's, kranten, munten en promotiemateriaal gevonden over Falkenburg, de Duitse naam voor Zlocieniec. De stad ligt in het westen van Polen, dat in die tijd bij Duitsland hoorde.

Ook zaten er twee exemplaren van Mein Kampf in, het boek van Adolf Hitler.

Moeilijke opgraving

In 1934 werd de capsule begraven tijdens de bouw van het Ordensburg Krössinsee, een militaire academie. Al jaren geleden werd bekend dat hij daar begraven lag, maar onderzoekers durfden 'm niet eerder op te graven. Er werd gevreesd voor oude explosieven. Ook maakte een dikke laag cement en grondwater de opgraving moeilijk.

1/5 De cilinder werd begraven tijdens de bouw van de academie in 1934 FACEBOOK

2/5 De voorwerpen zijn te bekijken in het Nationaal Museum in Szczecin EPA

3/5In de cilinder zaten onder andere kranten uit 1934 EPA

4/5De documenten zijn in uitstekende staat FACEBOOK

De voorwerpen, die goed behouden zijn, zijn nu te bekijken in het Nationaal Museum in Szczecin, maar worden voorlopig ook nog onderzocht.

VAN DE PENNINGMEESTER

Ook in deze Nieuwsbrief kan de penningmeester niet genoeg benadrukken heel blij te zijn met alle donaties! Zij dankt de gulle gevers van harte.

Alvast veel dank!

Voor de goede orde vermelden we nog een keer dat diegenen die de Nieuwsbrief als platte tekst willen blijven ontvangen voor 2017 weer het bedrag van € 20,00 euro moeten overmaken op onze rekening: **NL26INGB0000394148**. Vanzelfsprekend krijgen de oud-Natzweiler deze gratis toegestuurd.

GIROLOTERIJ

De activiteiten van de Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers, waaronder de uitgave van dit blad, worden mede mogelijk gemaakt door de opbrengsten uit de Giroloterij en de Bankloterij. Uw deelname aan de Giro- en of Bankloterij wordt daarom van harte aanbevolen.

vfonds, Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg

Binnen organisaties van oorlogsgetroffenen vallen steeds meer directbetrokkenen weg door vergrijzing en overlijden. Het vfonds ondersteunt een respectvolle afbouw van deze organisaties, eventueel door samenwerking of samenvoeging te stimuleren. Meer informatie op: www.v-fonds.nl.

De bijdrage van de Bank-Giroloterij en de Lotto maken het werk voor het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg mogelijk.

STICHTING COGIS

Kenniscentrum vervolging, oorlog en geweld

Voor vragen op het gebied van wetten en regelingen voor oorlogsgetroffenen, maar ook voor vragen over zelfhulpgroepen, therapeutische hulp of maatschappelijk werk, en voor literatuur over de tweede wereldoorlog en zijn gevolgen, kunt u terecht bij de Stichting Cogis.

Oorlogsgetroffenen, hun partners en kinderen (ook de naoorlogse generatie) zijn welkom bij

Stichting Cogis
Nienoord 5
1112 XE Diemen
Telefoon 020 – 660 19 30
Fax 020 – 660 19 31
E-mail info@cogis.nl

Bezoek is - na telefonische afspraak - iedere dag mogelijk.

“De bijdrage van Bank Giro Loterij en de Lotto maken het werk van het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg mogelijk”.

COLOFON

Redactie

Nicole Planjer
& Marjolijn de Loos

Inzenden kopij

Nicole Planjer
Mient 42
2564 KP Den Haag
Tel: 06-24769585

Uiterste datum inleveren kopij:
*(indien getypt in computer, s.v.p.
per e-mail of diskette meesturen)*

15 november 2016

Eindredactie

Nicole Planjer
e-mail: nplanjer@hotmail.com
& Marjolijn de Loos

Printed by

GrandPrix Copyrette
Parnassusweg 214
1076 AV Amsterdam
Tel: 020 – 664 59 09
Info@grandprixcopyrette.nl

Reisorganisatie

Marjolijn de Loos
e-mail: marjolijndeloos@gmail.com